

Cancerformer

Lungsäckscancer är en ovanlig sjukdom som ofta beror på att du har andats in asbest. Det kan ta över 30 år för lungsäckscancer att utvecklas. Det är svårt att bli av med sjukdomen. Men det finns behandlingar som gör att du mår bättre även om cancern är kvar.

Lungsäckscancer är en annan sjukdom änlungcancer.

Lungsäcken består av två hinnor. En tunn hinna av celler sitter på insidan av bröstkorgshålan, medan en hinna sitter på lungorna. De två hinnorna skiljs åt av ett mycket tunt lager vätska, bara så mycket att de bägge ytorna i lungsäcken hålls fuktiga och glider lätt mot varandra.

Lungsäckscancer är en ovanlig sjukdom. Varje år får ungefär 100 personer i Sverige lungsäckscancer. Det är ofta personer mellan 60 och 70 år som har arbetat med asbest tidigare i livet.

Det är ovanligt att lungsäckscancer sprider sig till andra delar av kroppen.

Lungsäckscancer kallas också malignt pleuramesoteliom.

Lungorna omges av lungsäcken. Den består av två hinnor. Den ena hinnan täcker lungorna, den andra täcker bröstväggen. Ett tunt lager vätska mellan hinnorna gör att de hålls fuktiga och lätt glider mot varandra.

Kroppen består av många miljarder celler. Cellerna delar på sig för att bilda nya celler så att kroppen kan fungera. Ibland blir det fel när en cell delar sig. Oftast gör det ingenting eller också kan cellen stoppa felet från att spridas till fler celler vid nästa celldelning. Men ibland går det inte. Då kan alltmer förändrade celler bildas för varje celldelning.

Till slut kan cancerceller bildas och bli en cancertumör. Cancercellerna delar sig okontrollerat och dör inte när de ska. Du kan läsa mer i artikeln <u>Vad är cancer?</u>

Den vanligaste orsaken till lungsäckscancer är asbest. Asbest dammar lätt. Dammet består av små, tunna och vassa mineralfibrer. De kan sväva omkring i luften i flera dygn. Det är lätt att andas in dem och då fastnar de i lungorna.

Det kan ta 30 år eller mer för en cancertumör att utvecklas i lungsäcken efter att du har andats in asbest.

Men alla som arbetat med asbest får inte cancer.

Asbest har använts som isolering och byggnadsmaterial. Du kan ha kommit i kontakt med asbest om du har jobbat som till exempel byggnadsarbetare, rörläggare, elektriker eller varvsarbetare.

Asbest är förbjudet i Sverige sedan 1982 men kan fortfarande orsaka lungsäckscancer. Det beror på att det tar lång tid

för sjukdomen att utvecklas.

Även i dag kan du utsättas för asbest om du arbetar med att riva, reparera eller bygga om hus som byggts före 1970-talet. Använd skyddsutrustning. Läs mer på <u>Arbetsmiljöverkets webbsida om asbest</u>.

Du kan ha ett eller flera av följande symtom:

- Du blir lätt andfådd utan att du har ansträngt dig.
- Du har ont i bröstkorgen eller magen.
- Du svettas mer än vanligt, särskilt på nätterna.
- Dina fingertoppar är svullna.

Du kan också bli trött fort, tappa lusten att äta eller minska i vikt utan att du vet varför. Symtomen utvecklas under lång tid. De kan också ha andra orsaker än cancer.

Kontakta en <u>vårdcentral</u> om du tror att du kan ha lungsäckscancer. Många mottagningar kan du kontakta genom att <u>logga in</u>.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Genom Min vårdplan har du möjlighet att vara delaktig i din vård. Du får svar på frågor som är viktiga för dig om din utredning, behandling, uppföljning eller <u>rehabilitering</u>.

Det är vanligt med flera undersökningar innan läkaren kan säga om dina symtom beror på lungsäckscancer.

Läkaren gör en kroppsundersökning efter att du har beskrivit dina besvär. Berätta om du har arbetat med asbest, även om det var för länge sedan.

Du blir undersökt med <u>lungröntgen</u> som kan visa om det finns någon förändring.

Du får en remiss till en lungklinik om läkaren tror att du kan ha cancer. Lungkliniken ska kalla dig inom två veckor. Kontakta din läkare om du får vänta längre. Då kan läkaren se till att du får komma till en lungklinik på ett annat sjukhus, om du vill. På lungkliniken görs flera undersökningar.

En undersökning med PET-kamera kan ofta visa om du har en förändring i lungsäcken som kan vara cancer.

Det finns olika provtagningar som kan behövas för att läkaren säkert ska kunna säga att det är cancer eller något annat. Provet undersöks i mikroskop på ett laboratorium.

Ett cellprov eller vävnadsprov från förändringen börjar med att du får smärtlindrande och lugnande läkemedel. Du ligger på en brits. Sedan för läkaren in en nål genom bröstkorgen till området som ska undersökas. Läkaren styr nålen med hjälp av en röntgenbild.

Provtagningen tar ungefär en minut. Hela undersökningen tar sammanlagt fem till tio minuter.

Ett prov från vätskan i lungsäcken tas om du är mycket andfådd. Först får dulokalbedövning. Sedan för läkaren in en nål genom bröstkorgen på ryggen eller sidan och in i lungsäcken där vätskan finns. Vätskan tappas ut samtidigt som provet tas. Då brukar andfåddheten försvinna.

Sticket går snabbt. Hela behandlingen och provtagningen tar några minuter, beroende på hur mycket vätska som töms ut.

Ibland kan läkaren behöva titta in i bröstkorgen. Förstsövs du. Sedan gör läkaren ett litet snitt i bröstkorgen och för in ett smalt, böjligt instrument. Läkaren kan ta bilder och prover med instrumenten.

Undersökningen tar totalt 20-30 minuter, beroende på hur mycket som läkaren behöver undersöka.

Fler undersökningar behövs om det är klart att du har lungsäckscancer. Undersökningarna kan visa om cancern har spridit sig. Här är några exempel på undersökningar:

- En isotopundersökning av skelettet innebär att du först får en spruta med ett ämne som är svagt radioaktivt. Då syns det om det finns cancer i skelettet när läkaren undersöker dig med en gammakamera.
- En <u>ultraljudsundersökning</u> kan visa om det finns cancer i levern.
- En datortomografi kan visa om cancern har spridit sig.

När du lämnar prov i vården sparas en del prov i en biobank. Prover sparas för att din vård ska bli så bra och säker som möjligt. Läs om prov i vården som sparas.

Lungsäckscancer upptäcks oftast när du redan har varit sjuk ett tag. Då går det sällan att bli av med cancern. Operation och strålbehandling kan vara möjligt, fast det är ovanligt.

Men det finns alltid behandling som gör att du kan leva med sjukdomen ett tag och ändå må bra. Drygt hälften av alla som får lungsäckscancer lever mer än ett år efter att ha fått diagnosen.

Det är vanligast att få behandling som bromsar och krymper cancertumören. De flesta får en kombination av olika cytostatika, men man kan även få behandling med immunterapi. Ibland används strålbehandling.

Cytostatika kan till exempel göra att du mår illa men det finns läkemedel som kan förebygga det. Du kan också bli känsligare för infektioner. Kontakta din läkare om du får feber eller hosta. Du kan behöva antibiotika. Här kan du läsa mer om behandling med cytostatika.

Det är ovanligt att lungsäckscancer kan opereras. Det är bara möjligt om sjukdomen upptäcks i ett tidigt skede och du mår tillräckligt bra för övrigt. Annars är det för svårt att få bort all cancer.

Läs mer om <u>lungoperation</u>.

En del får strålbehandling eller cytostatika efter operationen. Det kan minska risken för att cancern ska komma tillbaka.

Strålbehandling kan lindra om du har ont eller andra symtom. Strålbehandling kan minska risken för att cancern ska komma tillbaka om du har blivit opererad. Strålbehandlingen ges vanligtvis en gång om dagen och i några till flera veckor. Här kan du läsa mer om strålbehandling.

Du får komma på flera kontrollbesök när behandlingen är klar eftersom cancern kan komma tillbaka. Då kan du få behandling igen men den kan variera lite jämfört med behandlingen som du fick första gången. Det beror på hur du mår och om cancertumören har spridit sig.

Lungsäckscancer kan göra att du blir andfådd och får ont i bröstkorgen. Det finns bra hjälp att få.

Det är vanligt att bli andfådd. Det beror på att det bildas för mycket vätska i lungsäcken. Ofta känns det bättre om den tappas ur. Du kan läsa mer om det i kapitlet Undersökningar och utredningar.

Du kan få annan behandling om vätskan fortsätter att bildas trots att den tappats ur flera gånger. Då behandlas du med ett ämne som gör att hinnorna i lungsäcken växer ihop. Efter det kan det inte bildas mer vätska.

Läkaren för in en tunn plastslang med ämnet genom ett litet snitt i bröstkorgen. Först får duokalbedövning.

Behandlingen brukar ta några dagar. Under tiden behöver du stanna på sjukhuset.

Det finns många olika läkemedel och andra behandlingar om du har ont. Det kan vara olika vad som passar bäst. Läs mer i texterna om <u>långvarig smärta</u> och om <u>palliativ vård</u>.

Din ork påverkas om du har opererats. Då kan du ha svårare att till exempel gå lika långa sträckor som tidigare. Det kan hjälpa med fysisk träning som är anpassad för dig

Läkaren kan göra en anmälan om arbetsskada om du har lungsäckscancer och tidigare har utsatts för asbest på arbetet. Det kan ge dig rätt till <u>särskild ersättning från Försäkringskassan</u>.

Det finns många olika sätt att reagera på ett cancerbesked. Ofta behöver man gott om tid att tala med sin läkare och annan vårdpersonal om vad beskedet innebär.

Låt gärna en närstående följa med dig, om det är möjligt. Den närstående kan fungera som ett stöd och kan hjälpa till att minnas vad som har sagts.

Du kan också be att få informationen utskriven så att du kan läsa den i lugn och ro. Ställ frågor om du inte förstår. Du har rätt att få information på ditt eget språk, om du inte talar svenska. Du har även rätt att fåtolkhjälp om du har en hörselnedsättning.

På många sjukhus finns särskilda sjuksköterskor som kallas kontaktsjuksköterskor som kan ge stöd och även hjälpa till med olika praktiska saker. Du kan också prata med sjukhusets kurator.

Här kan du läsa mer om olika sorters hjälp och stöd vid cancer.

Barn har rätt att få information och stöd utifrån sitt eget behov om en närstående är sjuk.

Ofta är det bra att göra barn så delaktiga som möjligt, oavsett deras ålder. Det betyder inte att du måste berätta allt. Du kan få hjälp med vad du kan säga om du behöver det. Du kan läsa mer i texten Att få ett cancerbesked.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också <u>möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning</u>.

Du kan få en <u>ny medicinsk bedömning</u> av en annan läkare, om du har en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom. Att få en annan läkares bedömning kan hjälpa dig om du exempelvis är osäker på vilken vård eller behandling som är bäst för dig.

Ibland kan det vara svårt att vara närstående till någon som är sjuk. Det är vanligt att vilja ge stöd samtidigt som man själv har en stark oro och mår dåligt.

Pröva att låta människor i din närhet stötta dig, om det är möjligt. Det kan vara familjemedlemmar, vänner eller bekanta. Ofta blir det lättare för andra personer att hjälpa dig om du berättar hur det känns och visar om du är orolig eller ledsen.

Du kan få hjälp av kontaktsjuksköterskan eller en kurator på sjukhuset om du är närstående och behöver stödjande samtal.

Här hittar du fler texter och filmer om att vara<u>närstående vid cancer.</u>

- Min vårdplan ditt stöd för delaktighet och trygghet i cancervården
- Nationella vårdprogram för lungcancer och lungsäckscancer

Senast uppdaterad:

2022-11-17

Redaktör:

Susanna Schultz, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare

Roger Henriksson, läkare, professor i cancersjukdomar, Norrlands universitetssjukhus och Umeå universitet, Umeå Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Sjuksköterskan Sanna Wärn berättar vilka råd hon och hennes kolleger brukar ge till närstående vid cancer.
Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.
På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.
Behandling av personuppgifter
Hantering av kakor
Inställningar för kakor
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>